

PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA METODIK ISHLARNI TASHKIL QILISH ISTIQBOLLARI

Djumabaev Ergash Ataxanovich

*Ellikqal'a Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi o'quv-tarbiyaviy
ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari*

Axmetova Aliya Tangirbergenovna

*Ellikqal'a Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi
kafedra mudirasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada O'zbekistonda professional ta'lim tizimiga o'tish yo'lida qo'yilayotgan qadamlar, professional ta'lim muassasalarida olib borilayotgan metodik islohotlar, kelajakdagi rejalar xususida so'z yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *Professional ta'lim, Qaror, metod, uslub, oliy ta'lim, o'rta maxsus, maktab.*

KIRISH

Malaka tizimi rivojlangan davlatlarda sinovdan o'tgan, mehnat bozori, professional ta'lim, kasbga o'qitish va o'rgatish tizimining uyg'unlashuvi sifatida muvaffaqiyat qozongan. Shu bois, O'zbekistonda ham joriy yildan boshlab ilk bor milliy va tarmoq ixtisoslashuv tizimi, kasb va mutaxassisliklar bo'yicha professional standartlar hamda tabaqalashtirilgan ta'lim standarti va dasturlari joriy yetilmoqda. Bu yesa, o'z navbatida, mehnat bozori bilan ta'lim sohasi integrasiyasini ta'minlashga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Bu yerda gap nafaqat mahalliy mehnat bozori, balki xorijda mehnat qilayotgan yurtdoshlarimizning mutaxassis sifatidagi mavqei, xalqaro talablarga mosligi, xorijda ham nufuzli joylarda mehnat qila olishi, munosib ish haqiga yega bo'lishi, qolaversa, butun boshli millat imiji haqida bormoqda.

Xorijga ish izlab ketayotgan aksariyat migrant yurtdoshlarimiz qurilish, obodonlashtirish, qishloq xo'jaligida yuqori malaka talab yetmaydigan, og'ir, kam ish haqi to'lanadigan, xalq iborasi bilan aytganda, "qora mehnat" bilan shug'ullanmoqda.

Bu holatning asosiy sabablaridan biri mamlakatimizda ana shu "qora mehnat"ga muqobil bo'ladigan, yuqori maosh to'lanadigan, mehnat unumdorligini ta'minlaydigan, nufuzli ish o'rinlarida faoliyat yuritish imkonini beradigan Milliy malaka tizimi asosida o'qitish, kasbga o'rgatishning yo'lga qo'yilmaganidir. Shu bois, professional ta'lim tizimida mutaxassislarga yuqori malaka berish bosh maqsadga aylanishi kerak. Juda ko'p mamlakatlarda zamonaviy milliy malaka tizimi joriy yetilgan, korxonalarining professional standart talablari asosida ishga qabul qilishi qat'iy belgilab qo'yilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA YEMPIRIK TAHLIL

Professional standart — ish beruvshining har bir ish o'rni yoki unga da'vogar bajaradigan mehnat vazifalari tafsiloti, tajriba, kasbiy mahorati tavsifi, tasnifi (mehnat faoliyati natijasida yetishtirayotgan, ishlab shiqarayotgan mahsulot hamda ko'rsatayotgan

xizmatlarining sifati) belgilangan me'yoriy hujjat. U o'zida xodimning bilim, ko'nikma va imkoniyatlarini aks yettiradi.

Metodik xizmat ilmning mazmuni kompleks tavsifga ega va faoliyatning to'rtta asosiy yo'nalishini o'z ichiga oladi: texnologik, pedagogik, boshqaruv, ilmiy.

Texnologik kuchlanish muhandis-pedagog xodimlarning pedagogik faoliyatini dastlabki tashxislar asosida tahlil qilish, pedagogik mehnatni tavsiflash, yangi pedagogik texnologiyalarga o'tish imkoniyatlari va yo'llarini anglashdir.

Pedagogik yo'nalish muhandis-pedagog xodimlarga metodik mohirlikni mukammallashtirishda, malakasini oshirishda, o'qituvchilar va ustalariga ta'lim standartlarini ilmiy-metodik ta'minlashda maslahat bilan yordam ko'rsatishdan iborat.

Boshqaruv yo'nalishi Davlat standartlari talablarini amalga oshirish sharoitida o'quv-tarbiyaviy jarayonini innovatsion o'zgartirishga qodir pedagogik jamoani shakllantirishni nazarda tutadi.

Ilmiy yo'nalish yangi g'oya, konsepsiya, ta'lim muassasasini rivojlantirish dasturlarini aprotatsiyadan o'tkazish, baholash bo'yicha tajriba - eksperimental ishni tashkil etishni o'z ichiga oladi.

Metodik xizmatning asosiy vazifalarini yangi ijtimoiy-pedagogik sharoitlarda quyidagi tarzda tasavvur etish mumkin: buyurtmachilarning ehtiyojlariga muvofiq metodik xizmatlar tizimini yaratish.

Pedagoglarga ishchilarni tayyorlashga ijtimoiy buyurtmani amalga oshirish uchun zarur sharoit yaratish. Ilmiy tadqiqotlar va pedagogik tajriba natijalarini o'tkazish; metodik xizmatning asosiy vazifalari;

pedagog xodimlarning ilmiy-amaliy faoliyati uchun sharoit yaratish; professional ta'limning ilmiy-metodik ta'limotidan yagona axborot bankini

yaratish. Pedagogik ijodni rivojlantirish, metodik ta'limot, malaka oshirish.

Metodik ishni yangilash va rivojlantirish ikkita masalani amalga oshirish bilan bog'liq:

– muhandis - pedagog kadrlar bilan ishlashda innovatsion ta'lim amaliyotini tizimli anglash asosida eskidan voz kechish yo'li bilan o'zgartirish;

– metodik faoliyatning qaror topgan ijodiy tajribasini takomillashtirish;

Malakani oshirish 5 yilda kamida bir martadan kam bo'lmagan muddatda o'tkaziladi, o'z ichiga quyidagi o'qitish turlarini oladi:

– qisqa muddatli (kamida 72 soat);

– mavzuga oid va muammoli seminarlar (72 soat)

– uzoq muddatli (100 soatdan iborat).

XULOSA VA MUNOZARA

– Ta'lim mazmuni sohasida: ba'zi o'quv rejasini o'zlashtirishni ta'minlash,

ta'lim standartlarini o'rganish bo'yicha pedagog kadrlar bilan ishlash, rahbarlarga ularning ta'lim muassasalarini doimiy rivojlanish tartibiga o'tkazishda yordam berish; ta'limning yangi mazmunini didaktik va metodik ta'minlash; yangi pedagogik texnologiyalarni tashviqot qilish va ta'lim muassasalariga ularni o'zlashtirishda yordam berish. Diagnostika va prognoz qilish (bashorat qilish) sohasida: pedagog kadrlar malakasini oshirishga ehtiyojini aniqlash; pedagogning axborotga bo'lgan ehtiyojlarini aniqlash.

Innovatsion va tajriba sohasida: Innovatsionlarni tajribadan o'tkazish, taj-riba faoliyatiga ilmiy rahbarlik; tajriba - tajriba ishni tashkil etish; innovatsion ta'lim muassasalari kadrlari bilan metodik ishni tashkil etish.

Axborot sohasida: pedagogik axborot va axborotli pedagogik sistemaning xududiy ma'lumotlari bankini yaratish. Malakani oshirish sohasida: pedagogik kadrlar va ta'limni boshqarish organlari rahbarlarini tayyorlash va malakasini oshirish, maxsus ma'lumoti bo'lmagan pedagoglarga yordam berish; joylarda muhim muammolar bo'yicha malakali maslahatlarni tashkil etish.

Attestatsiyadan o'tkazish sohasida: pedagog va rahbar kadrlar attestatsiyasida qatnashish; o'quvchi va talabalar attestatsiyasida ishtirok etish.

Metodik ishni rejalashtirishda faoliyatning asosiy turlari o'zak vazifasini bajarishi kerak.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Boymurodov, A. X., Azimqulov, S. N., & Davlatova, A. R. (2021). ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMI AFZALLIKLARI VA IMKONIYATLARI. *Asademis Research in Yedusational Ssienses*, 2(11), 1389-1395.

2. Boymurodov, A. X., Azimqulov, S. N., & Davlatova, A. R. (2021). ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMI AFZALLIKLARI VA IMKONIYATLARI. *Asademis Research in Yedusational Ssienses*, 2(11), 1389-1395.

3. Ximmataliev D.O. Kasbiy faoliyatga tayyorgarlik diagnostika qilishda pedagogik va texnik bilimlar integratsiyasi. Monografiya. –Toshkent: O'zbekiston, 2018. – 168 b.

4. Seytov, A.J., Khurramov, A.J., Azimkulov, S.N., Sherbaev, M.R., Kudaybergenov, A.A., & Khasanova S.Kh. (2021). Optimal sontrol of pumping station operation modes by sassades of the Karshi main sanal. *International Journal of Advansed Research in Ssiense, Yengineering and Teshnology*, 8(4), 17177-17185

5. www.ziyonet.uz